چەپڵە لێدەن بێ قسوور.. رەسوڵ بەختیار

لە کوردەواریدا کاتێک بیانویستوویایە هانی یەکێک بدەن، دەیانگوت: چەپڵەی لێدەن بێ قسوور… با بژی هەر بژی، کاتێکیش رقیان لەکارەکانی دەبۆوە دەیانگوت: هەی لێتی لێتی چەندم گوت مەچووە جێتی. بەو شێوەیە کەس و تاکەکانیان بەرز و نزم دەکردەوە.
بەپێی بەڵگەنامە میژووییەکان زۆربەی گەلانی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست لەوتەی هەن، هەر خەریکی چەپڵەلێدانن، تای وایلێهات گرووپی چەپڵەلێدان دامەزراوە، ئینجا هەر یەکێکیان لەژێر ناوێک، کاتێک ئیمپڕاتۆریەتی عوسمانی (پیاوە نەخۆشەکە) بەرەو رووخان رۆیشت، گەلانی عێراق بەکورد و عەرەبەوە تف و نەفرەتیان لەعوسمانییەکان دەکرد، لە بەرامبەریشدا لەگەڵ هاتنی ئینگلیز گەلانی عێراق لەسەر شەستە و شەقام و کۆڵانەکاندا چەپڵەیان بۆ ئینگلیز لێدەدا، (ئەمە بەپێی بەڵگەنامە و ڤیدیۆییەکان).
کاتێک مەلیک لەعێراق هەموو پیاو ماقووڵانی وڵات سەری رێزیان بۆ پاشا و مەلیکی عێراق دانواند، ماوەیەکی زۆری خایاند، لەگەڵ ئەوەی بەپێی بەڵگەنامەکان بنەماڵەی پاشایەتی لەعێراق خانەوادەیەک بوون، هەردەم لەخەمی گەلانی عێراقدا بوون، تاڕادەیەک لەخەمی عێراقدا بوون،ننن بەڵام لەولاوە ئاغا و دەرەبەگەکان خەڵکیان هەراسان کردبوو، دواتر رژێمی پاشایەتی رووخا، دیسانەوە خەڵک دووبارە هاتەوە جادە و دەستی بەچەپڵەلێدان کرد، بەڵام ئەمجارەیان لەژێر ناوی دیکە و رێکخراوتر بوو، بەڵام کارەساتەکانی گەلانی عێراق لەو ساتەوە دەستپێکرد، پارتە سیاسییەکانی عێراق لەو سەردەمەدا ساویلکەیی خەڵکی قۆستەوە، ئەمجارەیان بەدروشم و هەندێک قسەی بریقەدار خەڵکیان لەخشتە برد و بەرەو هەراسانکردنی خەڵک چوون، بەبێ ئەوەی بەرنامەیەکی روونیان هەبێ بۆ خۆشگوزەرانی خەڵک و وڵات، تەنیا بۆ ناو دەرکردن بۆنەکانیان دەهێنائارا، خەڵکیش هەر خەریکی چەپڵەلێدان بوون، بێ ئاگا لەوەی ئەو چەپڵەلێدانە دەبێتە هۆی لەخشتەبردنیان.
لەلایەکی دیکەوە گەلانی عێراق رووبەڕووی یەک دەکەنەوە بەناوی قۆمیتەوە، کورد و عەرەبیان بەدژی یەک لەقەڵەمدا، بۆ ئەمەش عەشایەرە عەرەبەکان بەهەسە و هەرا دەهاتن گوند و دەهاتی کوردیان داگیر دەکرد، هەرهیچیان نەکردبووایە دەغڵ و دانی دەهاتەکانیان دەسووتاند، هەموو ئەمانە لەژێر پرۆسەی چەپڵەلێداندا بەڕێوە

دەبرد، بەشێک لە کوردیش لەرق و قینەی دژی براکەی هاوکاری عەرەبەکانیان دەکرد، چونکە بەناو شۆڕشەکان لەسەردەمەکدا دژ بە ئاغا و دەرەبەگەکان وەستاوەتەوە، ئەوانیش لە پایتەخت هیچ بەچوون و هەڵوێستێکی وایان نەبوو، تەنیا ئەوەی لەنێو پەرلەمانە کارتۆنی و بۆنەکاندا چەپڵەیان لێدەدا و سەریان بۆ دەلەقاند.

لەگەڵ هاتنی بەعس لە عێراق پرۆسەی چەپڵەلێدان وەک بەرنامەیەکی سەرەکی لە نێوەندی دەزگەی راگەیاندن و رۆشنبیرییەکان بە تەواوی دانرا، هەردەم سەرەک بەهەر شوێنێکدا دەڕۆیشت چی بگوتایە بە باش و خراپ هەر چەپڵەی بۆ لێدەدرا، خەڵکێکی زۆر نانی ئەو چەپڵەلێدانەی دەخوارد، کەسانێکی زۆریش هەبوون لە ترساندا چەپڵەیان لێدەدا، بەو شێوەیەکی بۆ چەند دەیەیەک لە مێژووی بەعس بەو شێوەیە توانی رەگی خۆی لەنێو هەموو ماڵێکی عێراقدا بسەپێنێ، ترس و چەپڵە وایکردبوو لەنێو ماڵی خۆشتدا قسە بکەی، یاخود لەگەڵ نزیکێکی خۆتدا قسە بکەی و ناڕەزایەتی دەربڕی، ماوەیەکی زۆری خایاند زۆر کەس بەهۆی قسە نەکردنی، هەردەم لە ناخ و مێشکیدا دەیهێنا و دەیبرد، بەو هۆیەوە تووشی چەندین نەخۆشی بوو، هەبوو لەداخا مرد.

کاتێک بەعس رووخا بە جارێکی دیکە جەماوەری ستەمدیدەی چەپڵەڕێزان هاتنەوە جادە، ئەمجارەیان زۆر بە توندی چەپڵەیان لێدا، بەو پێیەی ئازاد بوون، خەڵکێکی زۆریش لە پێشتردا بەهۆی چەپڵەوە نانیان پەیدا دەکرد، ئەوانە ئاوارەی وڵاتان بوون، ئەمجارەیان یادی چەپڵەلێدانەکانی پێشتریان دەکردەوە.

لە کوردستانیش بەهەمان شێوەی عێراق بەزمی چەپڵەلێدان بووە پرۆسەیەک بە ساویلکەییەوە چەپڵە لێدەدەرێ، بەڵکو بەهۆی چەپڵەکانەوە وڵات ئاوەدان بێ، بۆیە هەردەم چەپڵەی لێدەن بێ قسوور… با بژی هەر بژی، هەر کاتێکیش رقتان بووە بڵێن هەی لەتی لەتی چەندم گوت مەچووە جێتی.

رەسوڵ بەختیار